

2 Пояснювальна записка

Дисципліна «Політичні конфлікти» спрямована на всебічне вивчення такого соціального феномена як конфлікт – органічної складової суспільних процесів, важливого елементу розвитку суспільно-політичного життя при умові вміння регулювання та розв'язання конфліктів. Особливу увагу в процесі засвоєння курсу слід звернути на висвітлення таких проблем: фундаментальні теоретичні положення та методологія аналізу соціальних конфліктів; сутність та характеристика політичного конфлікту, його структура та динаміка; типологія політичних конфліктів; функції політичних конфліктів та способи і методи їх регулювання та розв'язання; основні аспекти та тенденції розгортання соціальних конфліктів в сучасному українському суспільстві; міжнародні конфлікти, їх особливості, методологія та практичне вирішення.

Як засвідчує досвід, широкий вибір форм організації навчальної та практичної роботи здобувачів вищої освіти має велике значення для створення в університеті атмосфери творчості. Залучення студентів до виконання творчих завдань сприяє активізації їх розумової діяльності, самовдосконаленню, самореалізації та розвитку «soft skills».

Дисципліна викладається для студентів усіх форм навчання першого (бакалаврського) рівня спеціальності 052 Політологія. Курс представлений шістьма темами. При викладанні дисципліни використовуються активні і творчі форми проведення занять.

Відповідно до освітньої програми дисципліна має забезпечити:

компетентності: здатність до застосування ключових політологічних понять, теорій і методів задля аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту; здатність використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні; спроможність професійно виконувати політико-організаційні, експертні, дорадчі та консультативні функції на національному та міжнародному рівні; здатність до обробки й аналізу інформації з різних джерел з метою визначення стану політичної сфери життя суспільства, прогнозування суспільно-політичних подій та вироблення рекомендацій щодо реагування та впливу на них; здатність інтерпретувати, систематизувати, критично оцінювати і використовувати отриману інформацію, формулювати комплексні аналітичні висновки в контексті управлінського завдання або проблеми, що вирішується;

програми результати навчання: застосовувати ключові політологічні поняття, теорії та методи до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту; використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні; професійно виконувати політико-організаційні, експертні, дорадчі та консультативні функції на національному та міжнародному рівні; демонструвати навички систематизації та обробки даних, політичного аналізу, моделювання та прогнозування з метою визначення стану політичної сфери життя суспільства; інтерпретувати, систематизувати, критично оцінювати та формулювати комплексні аналітичні висновки для вирішення політико-адміністративних завдань.

Мета дисципліни полягає у системному викладенні знань про політичний конфлікт, умови його виникнення, суб'єкти та об'єкти політичних конфліктів, природу, причин та механізмів появи політичних конфліктів; причин і особливостей розгортання (функціонування) конфліктів, поведінки людей, інших суб'єктів у політичних конфліктах.

Предмет дисципліни. Предметом дисципліни виступають політичні конфлікти, методи та способи їх вирішення.

Завдання дисципліни. Сформувати у студентів навички критичного аналізу політично мотивованих конфліктних ситуацій та процесів, їх представлення в ЗМІ, повсякденній свідомості та в теоретичних узагальненнях з опорою на сучасне політологічне знання. Отримати навички, пов'язані із застосуванням законів початку, дії, закінчення соціальних та політичних конфліктів. Отримати навички брати участь у прийнятті рішень, використання механізмів регулювання соціальних та політичних конфліктів.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах; застосовувати інструментарій нормативної

та емпіричної політичних теорій, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності; здійснювати аналіз діяльності політичних акторів та інститутів, влади та урядування, політичних систем та режимів, політичної поведінки у різних контекстах їх функціонування; вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному та глобальному рівнях; застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності; інтерпретувати, систематизувати, критично оцінювати інформацію з різних джерел, а також формулювати комплексні аналітичні висновки для визначення стану політичної сфери життя суспільства та для прогнозування і вироблення рекомендацій щодо реагування та впливу на суспільно-політичні події; реалізовувати управлінську діяльність у сфері політичних відносин та виконувати політико-організаційні, експертні, дорадчі та консультативні функції, що забезпечують розв'язання суспільно-політичних проблем.

3 СТРУКТУРА ЗАЛКОВИХ КРЕДИТІВ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Кількість годин, відведених на:					
	Денна форма			Заочна форма		
	лекції	практ. занят.	СРС	лекції	практ. занят.	СРС
Тема 1. Предмет та задачі конфліктології як науки. Конфлікт як явище соціального життя. Поняття і сутність політичного конфлікту.	2	4	8	2	2	10
Тема 2. Методологія політичних конфліктів.	2	4	8			10
Тема 3. Структурні елементи конфлікту та класифікація конфліктів. Учасники і суб'єктивна складова конфлікту.	2	4	8			10
Тема 4. Основні теорії виникнення політичних конфліктів.	2	4	8	2	2	20
Тема 5. Міжнародні політичні конфлікти: прикладний аналіз	5	10	20			30
Тема 6. Етнополітичні конфлікти.	2	4	9			20
Тема 7. Управління конфліктами Переговори-універсальний метод подолання конфліктів.	2	4	8	2	10	
Разом:	17	34	69	4	6	110

4 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Зміст лекційного курсу*

Номер лекції	Перелік тем лекцій	Кількість годин
1	Тема 1. Предмет та задачі конфліктології як науки. Конфлікт як явище соціального життя Конфліктологія як наука і навчальна дисципліна. Поняття соціального конфлікту. Історія дослідження явища соціального конфлікту. Атрибути та складові соціального конфлікту. Літ.: [1, 2, 4, 6, 8].	2
2	Тема 2. Методологія політичних конфліктів Конфліктологія у системі наукового знання. Проблема конфліктної взаємодії в суспільстві. Принципи розуміння конфлікту. Соціологія конфлікту. Закони, категорії, методи конфліктології. Становлення конфліктології. Літ.: [1, 2, 4, 6, 8].	2
3	Тема 3. Структурні елементи конфлікту та класифікація конфліктів. Учасники і суб'єктивна складова конфлікту Рівні прояву і компоненти у структурі конфлікту. Основні складові конфлікту. Класифікація конфліктів за різними теоріями. Учасники та умови у яких відбувається конфлікт. Динаміка соціального конфлікту. Компоненти політичного конфлікту. Політична боротьба, її основні принципи. Головні ознаки конфліктної ситуації та конфлікту. Причин політичних конфліктів у тоталітарних режимах. Основа конфлікту у ліберально-демократичних режимах. Літ.: [1, 2, 4, 6, 8].	2
4	Тема 4. Основні теорії виникнення політичних конфліктів Точка зору К. Маркс, Р. Дарендорф, М. Дюверже та ін. на політичний конфлікт. Західна концепція (Дж. Бертон, К. Ледерер, Дж. Де-віс, Р. Інглхарт, Д. Істон, О. Надлер). Соціально-психологічна концепція З. Фрейда. Літ.: [1, 2, 4, 6, 8].	2
5	Тема 5. Міжнародні політичні конфлікти: прикладний аналіз Цивілізаційні конфлікти і війни першої половини ХХ століття. Світові конфлікти у другій половині ХХ століття. Глобальні конфлікти перших десятиліть ХХІ століття. Застосування контент-аналізу, івент-аналізу, кластерного аналізу, моделювання динамічних систем, swot-аналізу, gap аналізу, теорії ігор для дослідження політичних конфліктів. Літ.: [1, 2, 4, 6, 8].	5
6	Тема 6. Етнонаціональні конфлікти. Сутність і причини етнонаціональних конфліктів. Структура, типологія, динаміка етнонаціональних конфліктів. Схема розгортання етнонаціонального конфлікту. Етнічний та регіональний сепаратизм. Особливості регулювання етнополітичних конфліктів. Основні риси сучасних етнополітичних конфліктів.	2

	Літ.: [1, 2, 4, 6, 8].	
7	Тема 7. Управління конфліктами. Переговори - універсальний метод подолання конфліктів. Процес розв'язання політичного конфлікту. Підходи до врегулювання політичних конфліктів. Методи подолання політичних конфліктів. Шляхи подолання політичних конфліктів. Літ.: [1, 2, 4, 6, 8].	2
	Разом:	17

Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми навчання

Номер лекції	Тема лекції	Кількість годин
1-4	Тема 1. Предмет та задачі конфліктології як науки. Конфлікт як явище соціального життя. Поняття і сутність політичного конфлікту. Тема 2. Методологія політичних конфліктів. Тема 3. Структурні елементи конфлікту та класифікація конфліктів. Учасники і суб'єктивна складова конфлікту. Тема 4. Основні теорії виникнення політичних конфліктів.	2
5-7	Тема 5. Міжнародні політичні конфлікти: прикладний аналіз Тема 6. Етнонаціональні конфлікти. Тема 7. Управління конфліктами Переговори-універсальний метод подолання конфліктів.	2
	Разом :	4

4.2 Зміст практичних занять

План практичних занять для студентів денної форми навчання

№ з/п	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	Тема 1. Предмет та задачі конфліктології як науки. Конфлікт як явище соціального життя. Поняття і сутність політичного конфлікту. 1. Конфліктологія як наука і навчальна дисципліна 2. Поняття політичного конфлікту 3. Історія дослідження явища політичного конфлікту 4. Атрибути та складові політичного конфлікту. Літ.: [1, 2, 4, 6, 8].	4
2	Тема 2. Методологія політичних конфліктів. 1. Конфліктологія у системі наукового знання. 2. Проблема конфліктної взаємодії в суспільстві. 3. Принципи розуміння конфлікту. 4. Соціологія конфлікту. 5. Закони, категорії, методи конфліктології. Становлення конфліктології. Літ.: [1, 2, 4, 6, 8].	4
3	Тема 3. Структурні елементи конфлікту та класифікація конфліктів. Учасники і суб'єктивна складова конфлікту. 1. Рівні прояву і компоненти у структурі конфлікту 2. Основні складові конфлікту 3. Класифікація конфліктів за різними теоріями 4. Учасники та умови у яких відбувається конфлікт 5. Динаміка політичного конфлікту. Літ.: [1, 2, 4, 6, 8].	4

4	<p>Тема 4. Основні теорії виникнення політичних конфліктів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Точка зору К. Маркс, Р. Дарендорф, М. Дюверже та ін. на політичний конфлікт 2. Західна концепція (Дж. Бертон, К. Ледерер, Дж. Де-віс, Р. Інглхарт, Д. Істон, О. Надлер) 3. Соціально-психологічна концепція З. Фрейда. <p>Літ.: [1, 2, 4, 6, 8].</p>	4
5	<p>Тема 5. Міжнародні політичні конфлікти: прикладний аналіз</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Цивілізаційні конфлікти і війни першої половини ХХ століття. 2. Світові конфлікти у другій половині ХХ століття. 3. Глобальні конфлікти перших десятиліть ХХІ століття. <p>Літ.: [1, 2, 4, 6, 8].</p>	10
6	<p>Тема 6. Етнонаціональні конфлікти.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність і причині етнонаціональних конфліктів. 2. Структура, типологія, динаміка етнонаціональних конфліктів. 3. Схема розгортання етнонаціонального конфлікту. 4. Етнічний та регіональний сепаратизм. 5. Особливості регулювання етнополітичних конфліктів. 6. Основні риси сучасних етнополітичних конфліктів. <p>Літ.: [1, 2, 4, 6, 8].</p>	4
7	<p>Тема 7. Управління конфліктами. Переговори - універсальний метод подолання конфліктів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Процес розв'язання політичного конфлікту. 2. Підходи до врегулювання політичних конфліктів. 3. Методи подолання політичних конфліктів. 4. Шляхи подолання політичних конфліктів. <p>Літ.: [1, 2, 4, 6, 8].</p>	4
Разом:		34

Перелік практичних занять для студентів заочної форми навчання

№ з/п	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	<p>Методологія політичних конфліктів.</p> <p>Структурні елементи конфлікту та класифікація конфліктів. Учасники і суб'єктивна складова конфлікту.</p> <p>Основні теорії виникнення політичних конфліктів</p>	2
2	<p>Міжнародні політичні конфлікти: прикладний аналіз.</p> <p>Етнонаціональні конфлікти.</p>	2
3	<p>Управління конфліктами Переговори-універсальний метод подолання конфліктів.</p>	2
Разом:		6

4.3 Зміст самостійної роботи

Самостійна робота студентів *денної* форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до практичних занять, тестування з теоретичного матеріалу, виконанні індивідуального завдання тощо.

Зміст самостійної роботи студентів *денної* форми навчання

Номер тижня	Вид самостійної роботи	К-ть годин
1	2	3
1	Опрацювання лекційного матеріалу (лек. 1).	3
2	Підготовка до практичного заняття №1	3
3	Опрацювання лекційного матеріалу (лек. 2).	3
4	Підготовка до практичного заняття №2	3
5	Опрацювання лекційного матеріалу (лек. 3), підготовка до практичного заняття №3.	4
6	Підготовка до тестування з Теми 1-3.	6
7	Опрацювання лекційного матеріалу (лек. 4).	3
8	Підготовка до практичного заняття №4.	3
9	Опрацювання лекційного матеріалу (лек. 5), підготовка до практичного заняття №5.	6
10	Підбір матеріалів до індивідуального завдання.	6
11	Опрацювання лекційного матеріалу (лек. 6), підготовка до практичного заняття №6.	6
12	Підготовка до тестування з Теми 4	3
13	Підготовка до тестування з Теми 6.	3
14	Виконання індивідуального завдання.	8
15	Опрацювання лекційного матеріалу (лек. 7).	3
16	Підготовка до практичного заняття №7.	3
17	Підготовка до тестування з Теми 7.	3
	Разом:	69

Зміст самостійної роботи студентів *заочної* форми навчання

Студенти *заочної* форми навчання виконують контрольну роботу, яка включає три теоретичних питання, а також виконання індивідуального завдання. Вимоги до її виконання, і варіанти кожен студент отримує на кафедрі у період настановної сесії, а також вони доступні в електронному освітньому ресурсі в Модульному середовищі для навчання ХНУ.

5. ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних методів. Зокрема під час лекції використовуються методи проблемного навчання та візуалізації для активізації пізнавальної діяльності студентів. Курс побудований на методі перевернутої лекції, що передбачає опрацювання частини матеріалу у вигляді теоретичного матеріалу, самостійного опанування матеріалу до початку заняття, що сприяє кращому засвоєнню лекційного матеріалу. Поєднання ігрових методів та case study дозволяють студентам набути не лише теоретичних знань, але й практичних навичок самостійного аналізу політичних конфліктів, формулювання самостійних експертних висновків та рекомендації.

6. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання студентів здійснюється у формі поточного та підсумкового контролю. Поточний контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється впродовж семестру з метою оцінювання рівня засвоєння ними навчального матеріалу під час усіх видів навчальних занять. Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочим планом дисципліни. Поточний контроль проводиться у формах усного опитування, тестування, презентації результатів самостійної роботи. Семестровий контроль проводиться у формі іспиту. При цьому при виведенні остаточної оцінки враховуються результати поточного контролю.

7. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У СЕМЕСТРІ

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за **чотирибальною** шкалою відповідно до Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих **позитивно** з урахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт.

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу. При цьому використовуються методи поточного контролю: усне опитування на практичних заняттях, тестовий контроль теоретичного матеріалу з теми; презентація індивідуальних завдань.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати усного опитування під час практичних занять так і поточного контролю. Студент, який не набрав позитивний середньозважений бал за поточну роботу, вважається невстигаючим. Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється тестуванням.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота							Самостійна робота			Семестровий контроль, іспит		
Опитування на практичних заняттях (мінімальна кількість оцінок – 4)							Тестовий контроль:			Виконання індивідуального завдання	Підсумковий контрольний захід	
1	2	3	4	5	6	7	T 1-3	T 4,6	T 7	T 5	Залік	
VK*:							0,3			0,4	0,3	за рейтингом

Умовні позначення: Т – тема дисципліни; VK – ваговий коефіцієнт.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів заочної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Самостійна, індивідуальна робота		Семестровий контроль
Усне опитування	Контрольна робота		Залік
	Якість виконання	Захист	
VK*: 0,4	0,4	0,2	за рейтингом

Умовні позначення: VK – ваговий коефіцієнт.

Оцінювання тестових завдань

Тематичний тест для кожного студента складається з двадцяти п'яти тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 25.

Тестові завдання для кожного студента випадково генеруються із загального банку питань у середовищі для навчання Moodle. Оцінювання відповідей студента здійснюється в автоматичному режимі. Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою. Сума балів пропорційна кількості правильних відповідей. Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, представлена у нижченаведеній таблиці.

Сума балів за тестові завдання	1–13	14–16	17–22	23–25
Оцінка за 4-бальною шкалою	2	3	4	5

На тестування відводиться 30 хвилин.

Якщо студент отримав негативну оцінку, то він має перездати її в установленому порядку, але обов'язково до терміну наступного контролю.

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені у таблиці.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Вітчизняна оцінка, критерії
A	4,75–5,00	5 Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок
B	4,25–4,74	4 Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4 Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3 Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3 Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2 Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2 Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

8. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ЗДОБУТИХ СТУДЕНТАМИ ЗНАНЬ

1. Характеристика конфлікту як соціального феномену.
2. Конфлікт у суспільстві та напрямки його вирішення.
3. Поняття міжнародного конфлікту / міжнародної кризи.
4. Класифікація та типологія міжнародних конфліктів.
5. Системні, міждержавні та внутрішньополітичні конфлікти.
6. Динаміка розгортання міжнародного конфлікту.
7. Конфлікт як складне соціальне явище. Ознаки конфлікту.
8. Об'єкт, суб'єкт та предмет конфлікту.
9. Конфлікт і його залежність від конфліктної ситуації.
10. Концепція «конфлікту цивілізацій» С. Гантінгтона.
11. Посередництво в міжнародних конфліктах.
12. Превентивна дипломатія як засіб управління конфліктом.
13. Гуманітарна інтервенція як засіб вирішення конфлікту.
14. Зміст і особливості між групових конфліктів та конфліктів між особистістю і групою.
15. Переговори як універсальний метод розв'язання соціальних конфліктів.
16. Позитивна і негативна роль конфлікту у суспільстві.
17. Типологія політичного конфлікту.
18. Шляхи розв'язання політичних конфліктів.
19. Політичні інтереси і суперечності як об'єктивні та суб'єктивні передумови виникнення конфліктів.
20. Форми, моделі, типи і функції політичного конфлікту, його динаміка.
21. Методологія дослідження політичних конфліктів.
22. Внутрішньосистемні політичні конфлікти: інституційний та психологічний аспекти.
23. Особливості розвитку внутрішніх політичних конфліктів.
24. Функціонування вводу та виводу політичної системи в умовах конфлікту.
25. Міжсистемні політичні конфлікти та їх особливості.
26. Типологія міжсистемних політичних конфліктів.
27. Специфіка методик розв'язання політичних конфліктів у міжсистемному політичному просторі.
28. Методологічні засади та принципи розв'язання політичних конфліктів.
29. Особливості міждержавних політичних конфліктів.
30. Основні методи та принципи розв'язання міждержавних політичних конфліктів, їх характеристика.
31. Типологія конфліктів за Р. Далем.
32. Переговорний процес, його основні принципи.
33. Політична криза: сутність та причини виникнення.
34. Внутрішньополітична криза, етапи її розвитку та прояв.
35. Форми політичної кризи, шляхи виходу з кризового стану.
36. Політичні конфлікти та політичні кризи при переході від тоталітарного до демократичного політичного режиму.
37. Способи виходу з кризового стану, їх специфіка.
38. Конфлікти в етнічному середовищі та їх особливості.
39. Зміст, спрямованість та взаємозалежність етнополітичних і політико-релігійних конфліктів.
40. Консенсуальні процедури та методики розв'язання конфліктів.
41. Сутність суспільного консенсусу.
42. Умови досягнення суспільно-політичного консенсусу.
43. Консенсус як універсальний принцип демократії.
44. Механізми формування демократичного консенсусу в умовах перехідного суспільства
45. Стадії розвитку політичного конфлікту. Формування сторін.
46. Проблема насильства та ненасильницької боротьби в суспільному житті.
47. Ідея ненасилля у вітчизняній та зарубіжній соціально- політичній і філософській думці та суспільній практиці.
48. Ненасильницькі засоби впливу та примусу у практиці світової політики.

49. Миротворча діяльність української держави
50. Методика дослідження політичного конфлікту: основні етапи, їх характеристика.
51. Компромiс і консенсус як засоби розв'язання соціальних конфліктiв.
52. Стратегії поведінки під час конфлікту.
53. Стилi розв'язання конфлікту.

9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний процес з дисципліни «Політичні конфлікти» в достатній кількості забезпечений необхідними матеріалами, що присутні у електронній системі «Модульне середовище» MOODLE.

Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=7247>

10 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Вашенко І.В., Гиренко С.П. Конфлікти великих соціальних груп: Навч. посіб. – Х.: Бурун Книга, 2006.
2. Гірник А., Бобро А. Конфлікти: структура, ескалація, залагодження: Навч. посіб. – К.: Основи, 2004.
3. Дуткевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління: Навч. пос. – К.: Центр навч. літ., 2005.
4. Ложкін Г.В., Пов'якель Н.І. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика: Навч. посіб. – К.: Професіонал, 2006
5. Управління конфліктами: текст лекцій : навч. посіб. / Г. В. Жаворонкова та ін. – К. : Кондор, 2011.
6. Яхно Т.П. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. / Т.П. Яхно, І.О. Куревіна. – К.: Центр учбов. літ., 2012.
7. Диксит А. Стратегические игры. - М, 2017. - 880 с.
8. Тихомирова Є.Б. Конфліктологія та теорія переговорів: / Є.Б.Тихомирова, С.Р.Постоловський. – Суми: Університетська книга, 2008. – 240 с.

Допоміжна

1. Alquist J. S. Model-Based Clustering and Typologies in the Social Sciences / J. S. Alquist, C. Breunig // *Political Analysis*. – 2011. – № 20. – Р. 92-112
2. Business Capability Analysis: How to analyze capabilities. Capstera. Available at: <https://www.capstera.com/business-capability-analysis> (дата звернення: 12.01.2021).
3. Hair J. *Multivariate Data Analysis* / J. Hair; 17th Edition. – New York: Prentice Hall, Upper Saddle River, 2009. – 212 p.
4. Горбулін В.П. Інформаційні операції та безпека суспільства: загрози, протидія, моделювання : монографія / [В.П. Горбулін, О.Г. Додонов, Д.В. Ланде]. – Київ : Інтертехнологія, 2009. – 164 с.
5. Дегтярев Д., Дегтярев А. Теория игр и международные отношения // *Мировая экономика и международные отношения*. – 2001 р. – № 2. – С.79–89
6. Інформаційна картина регіону (Харківська область): аналітичний огляд на базі електронної інформації. – 2017. – 19–27 черв. – С. 2.
7. Козырев Г.И. Об особенностях политического конфликта // *Вестн. Моск. ун-та. Сер. 12: Полит. науки*. — 2007. — № 4. — С. 69.
8. *Методология и методы политического анализа*. - Минск, 2007.
9. Політологічний енциклопедичний словник / Упорядник В.П. Горбатенко; За ред. Ю.С. Шемшученка, В.Д. Бабкіна, В.П. Горбатенка. - 2-е вид., доп. і перероб. — К. , 2004.
10. Сітарський С.М. Політичний конфлікт та сучасні українські реалії / С.М. Сітарський // *Економіка та держава : міжнародний науковопрактичний журнал*. – 2013. – № 8. – С. 137. – 139.
11. Теоретичні та методологічні проблеми політологічних досліджень: Навч. посіб. Чернівці, 2005.

12. Фарахутдинов Ш.Ф. обработка и анализ данных социологических исследований в пакете SPSS 17.0. Курс лекций: учебное пособие / Ш.Ф. Фарахутдинов, А.С. Бушуев. – Тюмень: тюмгНГУ, 2011. – 220 с.
13. Шубін С.П. Політичний маркетинговий аналіз: метод, теорія, практика: Монографія / С.П. Шубін. – К.: Генеза, 2007. – 112 с.

11. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Модульне середовище для навчання. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
2. Електронна бібліотека університету.
Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/page_lib.php.
3. Репозитарій ХНУ. Доступ до ресурсу: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/?locale=uk>.